

Handlingsplan för ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats i Linköpings kommun

Dokumenttyp: Handlingsplan

Antaget av: Samhällsbyggnadsnämnden 2023-12-13 §192

Senast reviderat: -

Giltighetstid: Gäller tillsvidare

Diarienummer: SBN 2023–424

Dokumentansvarig: Samhällsbyggnadsdirektören

Adresserat till: Samtliga nämnder

Tidpunkt för aktualitetsprövning: Vid behov

Relaterade styrdokument: Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun (KS 2021–178), Åtgärdsplan för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun 2023 (KS 2023–638), Handlingsplan för att förebygga organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism i Linköpings kommun (KS 2023–543), Handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat förtryck (KS 2017–876)

Sökord: Brottsförebyggande, trygghetsskapande, allmän plats, trygghet, otrygghet, brott, brottslighet

Innehåll

1 Inledning	4
1.1 Syfte	5
1.2 Koppling till andra styrdokument	5
1.3 Avgränsning	5
1.4 Definitioner	6
2 Ekonomi	6
3 Viljeriktning för att uppnå ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats	6
4 Teori	8
4.1 Universell, selektiv och indikerad prevention	8
4.2 Situationell och social brottsprevention	8
4.2.1 Rutinaktivitetsteorin	8
5 Ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats	9
5.1 Hur ser det ut i Linköpings kommun?	10
6 Inriktningar för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet på allmän plats i Linköpings kommun	10
6.1 Kunskapshöjande insatser	10
6.2 Utveckla samverkan	10
6.2.1 Utveckla strategisk samverkan	11
6.2.2 Utveckla operativ samverkan	11
6.3 Kartläggning och lägesbild över brottslighet och otrygghet på allmänna platser	11
6.4 Beakta brottsförebyggande och trygghetsskapande faktorer i planering och utformning av Linköpings kommun	12
6.5 Trygghetsskapande teknik	12
7 Uppföljning	12
8 Bilagor	13

1 Inledning

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet behöver utvecklas och effektiviseras för att minska brottsligheten och öka tryggheten (Regeringen, 2017). Brottsligheten drar med sig många negativa konsekvenser, dels stora ekonomiska konsekvenser för samhället i stort, dels potentiellt traumatiska upplevelser för de som blir utsatta för brott. Arbetet är komplext då brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete hänger ihop, samtidigt som det inte alltid är samma sak. Otryggheten på en plats kan spegla den faktiska risken att utsättas för brott, men hög grad av otrygghet kan också upplevas trots att risken att utsättas för brott är relativt låg. Otrygghet och oro att utsättas för brott på allmän plats kan påverka människors liv och hur de rör sig i samhället (Nationella trygghetsundersökningen, 2022). Det kan till exempel bidra till att människor väljer andra färdvägar än de egentligen tänkt, väljer att ta andra vägar än de egentligen tänkt eller avstår helt och hållet från att gå ut. Otrygghet på allmän plats skiljer sig beroende på till exempel kön, där kvinnor är mer otrygga än män (Regeringen, 2017; Nationella trygghetsundersökningen, 2022, Polisens trygghetsundersökning, 2022). Otryggheten varierar även mellan olika områden i Linköpings kommun, där vissa områden upplevs otryggare än andra.

För att säkerställa att Sveriges kommuner arbetar brottsförebyggande på ett effektivt och kunskapsbaserat sätt har Riksdagen beslutat om en ny lag som trädde i kraft den 1 juli 2023 (Brå, 2023a; Regeringens proposition, 2022). Lagen heter Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete och innebär att det nu är lagstadgat att kommuner ska arbeta brottsförebyggande (Riksdagen, 2023).

Linköpings kommun ska arbeta mer intensivt för att öka tryggheten och minska brottsligheten i kommunen (Tillsammans för Linköpings politiska program 2022–2026). Att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande är prioriterade områden från Linköpings kommuns politiska majoritet då kommunen är en viktig aktör i detta arbete. En del av arbetet syftar till att öka tryggheten och minska brottsligheten på allmän plats. Linköpings kommun har tagit fram ett kommunövergripande program, Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun. I programmet lyfts tre målområden, där ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats är ett av dessa målområden.

Linköpings kommuns brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska genomföras med utgångspunkt i ett kunskapsbaserat angreppssätt, vilket innebär att kombinera teori och forskning med praktisk kunskap och lokal förankring (Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun, 2023). Kommunens verksamheter ska även samverka, både internt och externt, för att öka chanserna för ett verkningsfullt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Vidare ska kommunen främja att integrera nya perspektiv och lösningar i arbetet. Därtill ska det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet genomsyras av intern och extern transparens och ett gemensamt ansvarstagande.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska integreras i all kommunal verksamhet (Åtgärdsplan för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun, 2023). Genom detta kan kommunen förebygga och begränsa negativa effekter av samhällsutvecklingen samt främja ett tryggare och säkrare Linköping.

1.1 Syfte

Syftet med handlingsplanen är att konkretisera målområde 3, ökad trygghet och minskad brottslighet kopplat till allmän plats, i *Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun*. Handlingsplanen ska på ett övergripande sätt beskriva hur Linköpings kommun arbetar med brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete på allmän plats med koppling till de politiska målen som framgår i Tillsammans för Linköpings politiska program 2022–2026. Denna handlingsplan ska utgöra en grund för åtgärdsplanen och de konkreta åtgärder som listas där kopplat till brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete på allmän plats.

1.2 Koppling till andra styrdokument

Nedanstående dokument har en särskilt tydlig koppling till det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och till denna handlingsplan.

Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun (KS 2021–178). Det styrdokument som handlingsplanerna inom brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete faller under. Programmet sätter ramarna för Linköpings kommuns brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.

Handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck (KS 2017–876). En av de handlingsplaner som faller under Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun. Handlingsplanen tydliggör hur Linköpings kommun kan förebygga, upptäcka, synliggöra och åtgärda våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck.

Handlingsplan för att förebygga organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism i Linköpings kommun (KS 2023–543). En av de handlingsplaner som faller under Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun. Handlingsplanen beskriver definitionerna av organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism och vilka lagar och styrdokument som styr kommunens arbete mot brottsfenomenen.

Åtgärdsplan för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun 2023 (KS 2023–638). I åtgärdsplanen listas de åtgärder som genomförs eller ska genomföras i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun. Åtgärdsplanen följs upp årligen.

Samverkansöverenskommelse och medborgarlöfte mellan Linköpings kommun och Lokalpolisområde Linköping (KS 2023–501). Fastställer hur samverkan ska ske mellan organisationerna i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Dokumenten undertecknades av parterna i juni 2023.

1.3 Avgränsning

Denna handlingsplan syftar inte till att redogöra för konkreta åtgärder som genomförs eller planeras att genomföras i Linköpings kommun. De konkreta åtgärderna beskrivs i den

kommungemensamma åtgärdsplanen för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun 2023. Hanteras frågorna i denna handlingsplan av andra styrdokument gäller dessa i första hand.

1.4 Definitioner

Följande definitioner är utgångspunkt i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun:

Brottsförebyggande arbete: Brottsprevention eller brottsförebyggande arbete syftar till att minska, begränsa eller eliminera brottslighet och dess skadeverkningar.

Trygghetsskapande arbete: Säkerhet är individens faktiska risk att utsättas för brott och ordningsstörningar. Trygghet är den individuella upplevelsen av säkerhet (Tryggare Sverige, 2018).

Allmän plats: Omfattar miljöer till vilka allmänheten har tillträde.

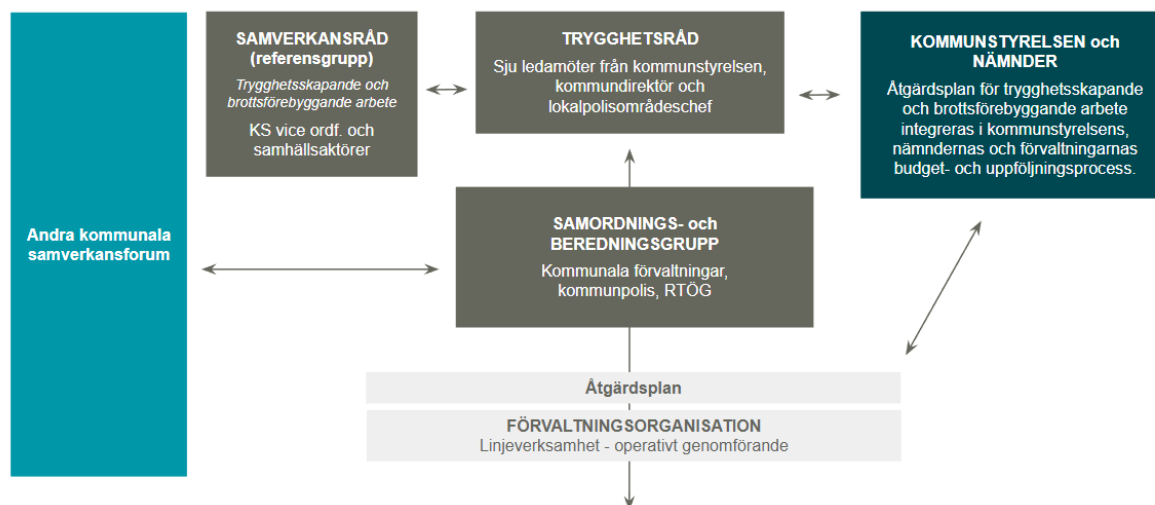
2 Ekonomi

Kommunerna erbjuds ekonomiskt stöd i arbetet med implementering av åtgärder kopplade till den nya *lagstiftningen Lag (2023:196) om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete*. Ett generellt statsbidrag riktat mot det brottsförebyggande arbetet införs och medlen kommer att användas där de gör störst nytta i verksamheterna.

3 Viljeriktning för att uppnå ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats

Kommunen är en viktig aktör i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet (Regeringens proposition, 2022; Tillsammans för Linköpings politiska program 2022–2026). Den politiska inriktningen för Linköpings kommun är att det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska intensifieras för att öka tryggheten och minska brottsligheten. Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är brett och kan ha olika inriktningar. En inriktning är att öka tryggheten och minska brottsligheten på allmän plats. Linköpings kommuns politiska majoritet vill bland annat prioritera trygga offentliga miljöer och trygghetsskapande teknik, arbete mot arbetslivskriminalitet för att få bort oseriösa aktörer och verksamheter från kommunen samt inrätta ett kommunalt trygghetsråd.

Linköpings kommun har tagit fram en ny ledningsmodell för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete för att öka effektiviteten i styrning och ledning av arbetet (Linköpings kommun, 2023). Modellen förtydligar även den strukturella samverkan med polis och andra externa parter samt beaktar *Lag (2023:196) om kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete*. Enligt lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna besluta om en åtgärdsplan innehållande de åtgärder som behöver vidtas för att förebygga brott (Riksdagen, 2023).

Figur 1 illustrerar ledningsmodellen för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun

Trygghetsrådet är styrgrupp för kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete (Linköpings kommun, 2023). Rådet ansvarar bland annat för ett strategiskt/politiskt ledningsperspektiv samt fastställer inriktning, lägesbild och åtgärdsplan. Samordnings- och beredningsgruppen ansvarar bland annat för ett taktiskt ledningsperspektiv och för att prioritera inriktning och åtgärder. Samverkansråd är ett lagstadgat forum som åvilar kommunen (Riksdagen, 2023). Samverkansrådet leds av kommunen och består av relevanta samhällsaktörer som tillsammans ska dela lägesbild och information med varandra för att kunna arbeta strategiskt med brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete (Riksdagen, 2023; Linköpings kommun, 2023).

Inom ramen för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet har Linköpings kommun tagit fram det kommunövergripande programmet, *Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun*. I programmet beaktas genomgående trygghet och brottsförebyggande arbete utifrån ett jämställdhetsperspektiv. De genusvetenskapliga och kriminologiska ansatserna har integrerats med varandra och är framträdande genom hela programmet, och därmed även i de tre handlingsplaner som tagits fram utifrån programmets tre målområden:

- Ökad trygghet och minskad brottslighet kopplat till organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism
- Ökad trygghet och minskad brottslighet kopplat till våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck
- Ökad trygghet och minskad brottslighet kopplat till allmän plats

Den sistnämnda är det målområde som denna handlingsplan belyser.

Genom den politiska styrningen, organisationen och styrande dokument skapas goda förutsättningar för att det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska integreras i all kommunal verksamhet. Genom detta kan kommunen förebygga och begränsa negativa effekter av samhällsutvecklingen samt främja ett tryggare och säkrare Linköping.

4 Teori

Handlingsplanen bygger på teorier utifrån det brottsförebyggande arbetet. Det brottsförebyggande arbetet utgår i första hand från kriminologiska perspektiv på prevention. Det finns främst två indelningar vad gäller brottsprevention (Newburn, 2013). Det är universell, selektiv och indikerad prevention samt social och situationell prevention.

4.1 Universell, selektiv och indikerad prevention

Universell, selektiv och indikerad prevention belyser att det finns tre olika nivåer för brottspreventivt arbete (Brå, 2023b; Newburn, 2013). Universell prevention innebär att förebyggande åtgärder riktas till den breda allmänheten eller stora geografiska områden och syftar till att förebygga brott och utsatthet innan det uppstår. Selektiv prevention innebär att åtgärder riktas mot grupper, miljöer eller aktiviteter som är i riskzonen för brottslighet eller utsatthet. Indikerad prevention innebär att åtgärder riktas mot personer som redan begått brott eller miljöer som tidigare varit utsatta för brott för att förhindra återfall i brott eller upprepad utsatthet. I det brottsförebyggande arbetet kan en kombination av insatser inom de olika nivåerna krävas för att motverka samma företeelse (Åtgärdsplan för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun, 2023).

4.2 Situationell och social brottsprevention

Situationell prevention handlar om att fokusera på den fysiska miljön för att förhindra att brott begås (Newburn, 2013). Det finns fem övergripande strategier i situationell brottsprevention (Brå, 2023b; Brå 2022):

- Öka ansträngningen som krävs för en person att genomföra ett brott, till exempel genom förstärkta låsanordningar.
- Öka risken för gärningspersonen att bli upptäckt, till exempel genom belysning, kameraövervakning eller åtgärder som gör att fler människor vistas på allmänna platser.
- Minska belöningen med att begå brott, till exempel genom att avlägsna stöldbegärliga objekt ur bilar eller märka upp potentiellt stöldgods.
- Reducera risken för provokation som kan leda till brott, till exempel genom att minska trängsel i krogköer för att undvika konfrontation.
- Ta bort ursäkter för den som överväger att begå brott, till exempel genom att på ett tydligt sätt informera om lagar och regler såsom upprättande av hastighetsdisplayer som uppmärksammar bilister om hastigheten.

Social prevention fokuserar på att påverka attityder och beteenden hos individer för att på så sätt minska benägenheten att begå brott (Brå, 2023b). Exempel på social prevention är antimobbingsprogram, föräldrautbildningar eller motiverande samtal. Att påverka attityder och beteenden tar lång tid, och därför är det viktigt att vara medveten om att effekten av social brottsprevention kan dröja.

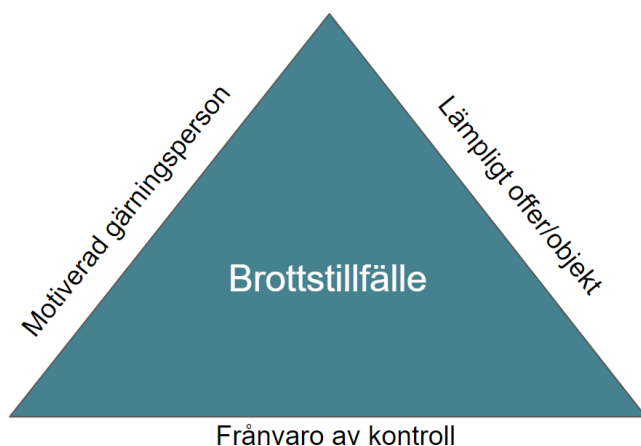
4.2.1 Rutinaktivitetsteorin

Det finns en mängd teorier inom både situationell och social prevention som belyser olika antaganden till varför människor begår brott och varför brott begås (Brå, 2023c; Newburn, 2013). En teori som belyser både situationella och sociala perspektiv är rutinaktivitetsteorin,

även kallad brottstriangeln. Rutinaktivitetsteorin utgår ifrån att det krävs tre komponenter för att ett brott ska begås:

- Motiverad gärningsperson
- Lämpligt offer/objekt (kan vara en sak eller en person)
- Frånvaro av kontroll (något som kan avskräcka och förhindra att brott begås)

Teorin menar att om någon av komponenterna saknas kommer brott inte att begås.

Figur 2 illustrerar rutinaktivitetsteorin.

Rutinaktivitetsteorin kan ses som ett stöd i arbetet med brott och otrygghet på platser eller i situationer (Brå, 2023c). Genom att analysera problematiken på en specifik plats/specifik situation kan rutinaktivitetsteorin ge vägledning i vilken del/vilka delar av triangeln som åtgärder bör riktas mot. Viktigt att beakta är att en kombination av situationella och sociala åtgärder mot ett visst problem ofta är det mest effektiva (Brå, 2023b).

5 Ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats

Arbetet med ökad trygghet och minskad brottslighet är komplext då brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete hänger ihop, samtidigt som det inte alltid är samma sak (Regeringen, 2017). Otryggheten på en plats speglar inte alltid sannolikheten för att utsättas för brott på platsen. Till exempel utsätts män oftare än kvinnor för våldsbrott av en okänd gärningsperson på allmän plats, men trots det är kvinnor mer otrygga på allmän plats än vad män är. Forskning visar att orsaken till att kvinnor i större utsträckning än män upplever otrygghet när de befinner sig på allmänna platser i stor utsträckning beror på en rädsla att utsättas för könsrelaterat våld som våldtäkt och sexuella trakasserier, vilket många kvinnor har erfarenhet av (Gidlund, 2019; Vestman & Svensson, 2022). Beskrivningar av brott och våld, liksom budskap från omgivningen att offentliga platser är otrygga bidrar också till att kvinnor i högre grad än män upplever otrygghet på allmän plats. Även mediernas rapportering om sexuella övergrepp påverkar kvinnors otrygghet (Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, 2017). Denna otrygghet och oro att utsättas för brott på allmän plats kan påverka och begränsa människors liv och hur de rör sig i samhället (Nationella trygghetsundersökningen, 2022).

5.1 Hur ser det ut i Linköpings kommun?

Polisens trygghetsundersökning 2022 ger en bild över hur otryggheten och utsattheten för brott i utomhusmiljö ser ut i Linköpings kommun. Undersökningen visar att Linköpings kommun upplevs som något tryggare än Sverige generellt. Dock framgår det av undersökningen att Linköpings kommun har samma mönster som resten av Sverige, det vill säga att kvinnor är mer otrygga än män på allmän plats och att otryggheten varierar mellan olika områden. I nästintill alla områden i Linköpings kommun är kvinnor mer otrygga än vad män är. Det finns även områden som upplevs mer otrygga än Linköpings kommun överlag. Otryggheten är större i tätbefolkade områden såsom Skäggetorp-Tornby, Ramshäll-Vimanshäll-Hejdegården, Linköpings innerstad och Berga, som upplevs mer otryggt än Linköping överlag, jämfört med glesbygd såsom Vreta Kloster-Åkerbo och Valkebo-Vårdnäs, som upplevs mer tryggt än Linköping överlag.

Det är av stor vikt att beakta män och kvinnors olika upplevelser av trygghet och skillnaderna i utsatthet för brott samt hur otrygga olika områden upplevs vid arbetet med brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser på allmän plats. Genom att beakta otrygghet utifrån olika perspektiv erhålls förutsättningar för att få en god bild av var de stora utmaningarna finns och vad de består av, så att verkningsfulla åtgärder kan vidtas.

6 Inriktningar för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet på allmän plats i Linköpings kommun

För att Linköping ska vara en trygg och säker kommun krävs ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete på allmän plats. Samtliga förvaltningar ska på det sätt de kan bidra i detta arbete.

Men att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande är komplext (Brå, 2021). Det finns inte en insats som fungerar för alla otrygga platser eller alla typer av brott. För att öka chanserna att lyckas med det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska Linköpings kommun arbeta med kunskapshöjande insatser, samverkan, kartläggning, brottsförebyggande och trygghetsskapande faktorer i planering och utformning av Linköpings kommun samt trygghetsskapande teknik.

6.1 Kunskapshöjande insatser

Medarbetare i Linköpings kommun behöver goda förutsättningar för att kunna arbeta effektivt med brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor. Därför arbetar Linköpings kommun med olika kunskapshöjande insatser, så att medarbetare i Linköpings kommun får den kunskap som krävs för deras brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete på allmän plats.

6.2 Utveckla samverkan

Linköpings kommun ska verka för att utveckla samverkan på olika platser för att förebygga otrygghet och brott. Olika parter behöver bidra med sina specifika kunskaper, kompetenser

och resurser för att gemensamt minska risken för att brott uppstår (Brå, 2020; Polisen, 2018). Målet är att tillsammans med andra parter uppnå något som var och en inte kan åstadkomma själv (Brå, 2020).

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete på allmän plats är omfattande och kräver bred samverkan med en rad aktörer för att angripa problemen effektivt. Linköpings kommun samverkar både internt och externt. Den interna samverkan sker dels inom olika verksamheter på en och samma förvaltning, och dels mellan olika förvaltningar. Den externa samverkan sker med utomstående aktörer, bland annat Polismyndigheten, andra statliga myndigheter, företag, näringsliv, organisationer och övriga civilsamhället. Samverkan mellan kommunens förvaltningar och externa aktörer ska leda till att brottsligheten minskar och att invånare och besökare inte är rädda att utsättas för brott, har förtroende för kommunala instanser samt känner sig delaktiga i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet (Åtgärdsplan för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun, 2023). Inom kommunen behöver kontinuerlig samverkan ske med arbetet mot segregation samt arbetet mot barn och unga, då områdena kan tangera och ibland överlappa varandra.

6.2.1 Utveckla strategisk samverkan

Linköpings kommun ska verka för att utveckla strategisk samverkan på olika platser för att förebygga otrygghet och brott. Att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande på ett strategiskt sätt innebär att ha ett långsiktigt och framåtblickande perspektiv där struktur, planering, utformning och uppföljning av arbetet är centralt (Brå, 2020; Brå 2021). Strategisk samverkan är av stor vikt för att minska brott och otrygghet över tid i Linköpings kommun.

6.2.2 Utveckla operativ samverkan

Linköpings kommun ska verka för att utveckla operativ samverkan på olika platser för att förebygga otrygghet och brott. Operativt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete innebär att i närtid arbeta praktiskt med händelser och fenomen för att öka tryggheten och minska brottsligheten (Brå, 2021). I dessa situationer är samverkan avgörande för att reducera problemen som uppstår i närtid, både planerade händelser såsom olika högtider eller evenemang, samt oönskade händelser såsom exempelvis upplopp eller grova våldsbrott.

6.3 Kartläggning och lägesbild över brottslighet och otrygghet på allmänna platser

För att på ett effektivt sätt kunna bekämpa otryggheten och brottsligheten krävs god kännedom om de lokala problemen (Brå, 2021). För att få denna kännedom behöver Linköpings kommun tillsammans med andra aktörer bidra med sin egen kunskap, information och kartläggning över brottsligheten och otryggheten i kommunen och föra samman dessa till en gemensam lägesbild. Övriga aktörer utgörs av myndigheter, näringsliv och civilsamhället, däribland bör kommuninvånarnas perspektiv särskilt beaktas och fångas upp. Därtill bör lägesbilden kompletteras med medarbetarnas kunskap, intern/extern statistik samt aktuell forskning. Den gemensamma lägesbilden ger en samlad bild och kan visa var

problemen är som störst. Kartläggningen ska följas av orsaksanalyser för att kunna avgöra vilka åtgärder som bör prioriteras på lång sikt (Regeringens proposition, 2022). Att föra samman kartläggningarna till en gemensam lägesbild behövs för att öka sannolikheten för en rättvisande bild av hur otryggheten och brottsligheten ser ut i Linköpings kommun och vad som bör vidtas för att minska detta. I Linköping används metoden EST, Effektiv samordning för trygghet, för att få en gemensam kartläggning och lägesbild (Effektiv samordning för trygghet - EST, 2022). Varje vecka inkommer rapporter från olika aktörer runt om i kommunen med uppgifter om händelser som kan ha påverkan på allmänhetens trygghet. Denna gemensamma kartläggning och lägesbild ökar chansen att förstå, prioritera och effektivt implementera åtgärder på rätt plats i det korta perspektivet.

6.4 Beakta brottsförebyggande och trygghetsskapande faktorer i planering och utformning av Linköpings kommun

För att göra städerna säkra och hållbara för framtiden krävs inkluderande och innovativ stadsplanering och gestaltning av utemiljöer (Regeringens skrivelse, 2022). Utformning och gestaltning av den fysiska miljön kan förebygga brott och öka tryggheten (Brå, 2022). Genom att ha med ett brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv redan i planeringen av nya områden, eller vid upprustning av redan befintliga platser, kan den fysiska miljön försvåra att brott begås och därmed förebygga brott och även öka tryggheten. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i Linköpings kommun arbetar aktivt för ett tryggt och säkert Linköping. Vid planering och utformning bör den lokala problembilden beaktas och särskilt i områden som präglas av parallella samhällsstrukturer och/eller segregation.

6.5 Trygghetsskapande teknik

Linköpings kommun ska främja att integrera nya perspektiv och lösningar i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet (Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun, 2023). En del i arbetet är att införa trygghetsskapande teknik. Ofta förknippas trygghetsskapande teknik med traditionell kamerabevakning, men det finns även andra tekniska lösningar som ger nya möjligheter för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Vid införande av olika typer av trygghetsskapande teknik ska det faktiska behovet utredas och de krav som finns på personlig integritet och juridiska förutsättningar uppfyllas. Trygghetsskapande teknik, till exempel kamerabevakning, kan ha brottsförebyggande effekter i vissa miljöer eller mot vissa typer av brott, men inte i alla miljöer eller mot alla typer av brott (Brå, 2018). Det är en viktig aspekt att utreda innan tekniken implementeras.

7 Uppföljning

Denna handlingsplan för ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats i Linköpings kommun gäller tillsvidare. Ökad trygghet och minskad brottslighet på allmän plats är ett av målen som prioriteras av kommunen. Invånarnas utsatthet för brott och upplevda trygghet kan förändras över tid, och påverka omfattningen av målområdet, samt prioriteringar inom målområdet. Detta behöver beaktas vid aktualitetsprövning av handlingsplanen.

Handlingsplanen revideras vid nya förhållanden såsom nya politiska mål och utifrån ändringar i åtgärdsplanen, vilken följs upp årligen.

8 Bilagor

Brottsförebyggande rådet, Brå (2023a). Ny lag ger kommunerna ansvar för brottsförebyggande arbete.

<https://bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2023-04-12-ny-lag-ger-kommunerna-ansvar-for-brottsforebyggande-arbete.html> (hämtad 2023-05-12)

Brottsförebyggande rådet, Brå (2023b). Välj åtgärder som påverkar orsakerna.

<https://bra.se/forebyggga-brott/arbete-brottsforebyggande/genomforande/valj-atgarder-som-paverkar-orsakerna.html#FILM> (hämtad 2023-05-23).

Brottsförebyggande rådet, Brå (2023c). Gör en orsaksanalys. <https://bra.se/forebyggga-brott/arbete-brottsforebyggande/gemensamma-forberedelser/gor-en-orsaksanalys.html> (hämtad 2023-05-23).

Brottsförebyggande rådet, Brå (2022). Situationell prevention. <https://bra.se/forebyggga-brott/forebyggande-metoder/situationell-prevention.html> (hämtad 2023-05-23).

Brottsförebyggande rådet, Brå (2021). *Kartläggning och lägesbild i lokalt brottsförebyggande arbete.*

https://bra.se/download/18.1f8c9903175f8b2aa70cac6/1621949468705/2021_Kartlaggning_och_lagesbild.pdf Stockholm: Brå. Första upplagan. Hämtad 2023-05-16.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2020). *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete.*

https://bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de5306c174/1600934264560/2020_Samverkan_i_lokalt_brottsforebyggande_arbete.pdf Stockholm: Brå. Tredje upplagan. Hämtad 2023-05-16.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018). *Fungerar kamerabevakning brottsförebyggande?*

https://bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e19bc/1615394605261/2018_Fungerar_kamerabevakning_brottsforebyggande.pdf Stockholm: Brå. Hämtad 2023-08-23.

Effektiv samordning för trygghet - EST (2022). Årsrapport. KS 2018–98.

Gidlund, A (2019). *Kvinnors upplevda trygghet i offentliga rum.* Umeå Universitet.

Linköpings kommun (2023). Ledningsmodell för trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder samt revidering av Reglemente för Linköpings kommun. Tjänsteskrivelse, KS 2023–154.

Nationella trygghetsundersökningen NTU, (2022). *Om utsatthet, otrygghet och förtroende.*

https://bra.se/download/18.1fdaf4118388f195ad78d5/1683881670082/2022_Nationella_trygghetsundersokningen_2022.pdf Stockholm: Brå, Rapport 2022:9

Newburn, Tim (2013). *Criminology, second edition.* New York: Routledge.

Polisen (2018). Brottsförebyggande arbete - polisens arbete. <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/brottsforebyggande-arbete/> (hämtad 2023-05-16).

Polisens trygghetsundersökning, PTU (2022). Origo group.

Program för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Linköpings kommun (2023). KS 2021–178.

Regeringens skrivelse 2021/22:247 (2022). Sveriges genomförande av Agenda 2030. <https://www.regeringen.se/contentassets/9dfa88d8317f441189ba368ef4d506ae/sveriges-genomforande-av-agenda-2030-skr.-202122247.pdf> (hämtad 2023-06-01)

Regeringen (2017). Regeringens skrivelse 2016/17:126. *Tillsammans mot brott - ett nationellt brottsförebyggande program.*

Regeringens proposition 2022/23:43 (2022). Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. <https://www.regeringen.se/contentassets/f41ec608f49f41fb9e186bf87aa79b8d/kommuners-ansvar-for-brottsforebyggande-arbete-prop.-20222343.pdf> (hämtad 2023-05-12)

Riksdagen, 2023. Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2023196-om-kommuners-ansvar-for_sfs-2023-196 (hämtad 2023-05-12).

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (2017). *Hur otryggt är det för kvinnor?* <https://www.roks.se/nyheter/hur-otryggt-ar-det-kvinnor> (hämtad 2023-05-29)

Tillsammans för Linköpings politiska program 2022-2026. Socialdemokraterna och Moderaterna. <https://www.linkoping.se/globalassets/gemensamt/regler-och-styrande-dokument/program/tillsammans-for-linkopings-politiska-program-2022-2026.pdf?4af2d3> (hämtad 2023-05-12)

Tryggare Sverige (2018). *Trygghet i samhället, Rapport 2018:1*. Stockholm: Jure förlag.

Vestman, F & Svensson, J (2022). *“Man har lärt sig att vi ska vara otrygg”. Unga kvinnors upplevda otrygghet på offentliga platser - ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholms universitet.

Åtgärdsplan för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Linköpings kommun (2023). KS 2023–638.